

Ульянова К. М.,
канд. наук із соц. комунік., доц. кафедри
журналістики та видавничої справи
ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка»

Ulianova Kateryna,
PhD Student,
the Department of Journalism,
Chernivtsi National University

УДК 007:070(477.61)

Періодизація історії журналістики Луганського краю від зародження до сучасності

Periodization of Journalism History in Luhansk Region From Its Establishment Until Today

У статті розроблено періодизацію журналістики Луганщини від її першопочатків до сучасності; обґрунтовано часові проміжки кожного окресленого періоду з огляду на культурно-історичні, суспільно-політичні та інші чинники; зазначено конкретні назви періодичних видань та інших видів ЗМІ, окремих особистостей, діяльність яких стала знаковою для інформаційного розвитку краю.

Показано, що в кожному з описаних періодів журналістика Луганщини, як і всієї України, пройшла знакові історичні етапи, засвоїла уроки незламно-прогресивного піднесення української державності на шляху ствердження незалежності. На будь-якому етапі розвитку в умовах багатомірності ідейно-культурних процесів журналістика має виконувати високу місію формування шанобливого ставлення до своєї нації, культивування кращих рис української ментальності, забезпечення функціонування державної мови, культури, цілісного національного інформаційного простору.

Ключові слова: журналістика Луганського краю; регіональна преса; період; розвиток.

In the article the periodisation of Luhansk regional journalism from its establishment until today is worked out basing on regional, national, ethnic, social and political particularities of regional development; it was substantiated the time intervals of each single period; the author took into consideration cultural and historical, social and political, state establishments and other factors; the particularities of journalism development were represented; the researcher pointed out the certain names of periodical press and media of other types, certain personalities whose activity was very important for informational development of the region on a particular stage of its history.

As a conclusion, it was found out that during each described period journalism of Luhansk region (as well as of the whole Ukraine) made important historical steps and absorbed into itself all stages of social and political, cultural and national development; it learned the lessons of progressive undestroyable establishment of the Ukrainian state on its way to independence consolidation. On each phase of development in the conditions of multi dimensional structure of ideological and cultural processes the role of journalism must become a factor for consolidation of state establishment - to take an honourable mission in formation of respectful attitude toward own nation, to cultivate the best features of the Ukrainian mentality, to provide for complete functioning of state language, culture, history, spirituality that is the main precondition for formation of holistic national information space.

Keywords: journalism of Luhansk region; regional press; time period; development.

Вступ. В умовах деполітизації й деідеологізації журналістської науки кардинально змінився підхід до аналізу регіональної преси. Розкриваються раніше заборонені імена та історичні факти, специфіка функціонування регіональних ЗМІ, особливості їх розвитку тощо. З'явилися перспективи для створення наукових праць із вивчення регіональної періодики Луганщини, дослідження якої є запорукою формування повної, узагальненої та систематизованої історії української журналістики.

Комплексне дослідження журналістської діяльності Крайнього Сходу нашої держави – Луган-

щини – передбачає розробку її «об'єктивно хронологічної систематизації» [1], яка б увібрала в себе не лише особливості суспільно-політичного розвитку краю, а й національно-культурні, етнічні, ментальні ознаки, що є важливим методологічним завданням для історика вітчизняної журналістики. Саме такі дослідницькі орієнтири є *актуальними* для наукового опису та аналізу регіональної журналістики загалом і для розробки її періодизації зокрема.

Теоретичне підґрунтя. Початки наукового осмислення журналістської і видавничої справи в Україні сягають кінця XIX ст. і пов'язані з

іменами О. Маковей, І. Франка, В. Щурата, І. Кривецького та ін. Однак перші спроби систематизації української публіцистики виявилися недосконалими через недостатню обґрунтованість і фактологічну точність, що в подальшому викликало чимало дискусій з цього приводу.

Своєрідний прорив у справі пресо- й бібліографознавства здійснив В. Ігнатієнко. В історико-бібліографічному етюді «Українська преса» [2] на основі мовно-етнічного, географічного й суспільно-політичного принципів учений виділяє п'ять основних періодів розвитку вітчизняної періодики, наголошуючи на тому, що вважати українською необхідно «всю пресу, що виходила на території України та по інших землях, заселених українцями, друковану всіма українськими діалектами, говорами та всіма правописами...», а також ту, «що виходила іншими мовами (російською, французькою, німецькою, англійською) та обстоювала та відбивала інтереси української культури, боролась за ідею та за визволення українських трудящих мас з-під національно-політичного та соціально-економічного гніту» [2, с. 7].

Діаспорний учений А. Животко, керуючись хронологічно-проблемним принципом, детально структурував свою «Історію української преси» [3], прагнучи охопити якнайширший масив національної періодики. З позиції сучасного журналістикознавства, така систематизація видається доволі повною й всеохопною: автор залучає до аналізу як материкову українськомовну пресу, так й іншомовну та еміграційну, що дає можливість осягнути комплексну картину її розвитку.

Сучасні вітчизняні дослідники (С. Кость [4], Ю. Тернопільський [5], М. Нечиталюк [6], М. Романюк [1; 7], І. Михайлин [8; 9], Н. Сидоренко [10] та ін.) у побудові періодизації історії української журналістики тяжіють в основному до регіонального, хронологічно-проблемного принципів наукової систематизації, враховуючи відтворення національно-етнічної її специфіки.

Спираючись на науковий досвід провідних учених-журналістикознавців, у статті ставимо за мету розробити власну періодизацію журналістики Луганщини від її першопочатків до сучасності, враховуючи регіональну, національно-етнічну й суспільно-політичну своєрідність розвитку краю. До основних завдань належать обґрунтування окреслених часових проміжків кожного періоду з огляду на культурно-історичні, суспільно-політичні, державотворчі та інші чинники; виявлення журналістської своєрідності розвитку преси на певній історичній смузі; окреслення конкретних назв періодичних видань чи інших видів ЗМІ, окремих особистостей, діяльність яких стала

знаковою для інформаційного розвитку краю на визначеному етапі.

Методи дослідження. У статті використано порівняльно-історичний, структурно-функціональний методи, компонентний аналіз, контент-аналіз.

Так, *порівняльно-історичний (компаративний) метод* дав змогу простежити динаміку розвитку комунікаційних процесів Луганського краю від зародження до сьогодення, виявивши регіональну специфіку преси як складової загальноукраїнської системи журналістики, що відображала позиції, ідеї й ідеали суспільства в різні періоди соціокультурного розвитку.

Структурно-функціональний метод дав змогу впорядкувати великий пласт інформаційної продукції Луганщини за хронологічним принципом та іншими важливими чинниками, які відігравали значну роль в історії журналістики. Специфіка кожного із зазначених періодів безпосередньо впливала на загальну структуру журналістики в краї, яка водночас була невід'ємним складником національної системи журналістики України. Тож взаємозалежність кожного з функціональних елементів у дослідженні забезпечує їх нерозривний зв'язок, цілісне й системне дослідження.

Для тлумачення й узагальнення фактів суспільно-політичної дійсності, які мали безпосередній вплив на розвиток журналістської діяльності Луганського краю, використано *методи наукового аналізу*. Так, наприклад, використання *компонентного аналізу* стало в пригоді під час характеристики цілісної сутності наукового предмета за допомогою виявлення структурних складових його компонентів (у нашому випадку – конкретних історичних етапів розвитку журналістики Луганщини).

Оскільки хронологічні межі предмета дослідження є досить широкими, маємо справу з великою кількістю інформації, яка потребує ретельного опрацювання. Ефективним на цьому етапі дослідження стало застосування *контент-аналізу* та дотичних до нього процедур – виділення смислових одиниць, якими виступили назви часописів, конкретні особистості на журналістській та видавничій ниві, історичні події й явища суспільно-політичного життя тощо. Аналіз журналістської інформації за змістом ключових понять дає змогу інтерпретувати важливу соціальну інформацію і сприяє комплексному виявленню регіональної специфіки преси Луганського краю від зародження до сучасності.

Результати дослідження. Тривалу історію журналістики Луганського краю можна умовно розчленувати на кілька основних періодів, журналістська специфіка кожного з яких, з одного

боку, зумовлюється визначними подіями історико-культурного життя регіону, а з іншого – розвитком провідних засад журналістської діяльності на Луганщині. Це сприяє цілісному відтворенню національно-етнічного характеру Східноукраїнського краю й допомагає визначити місце луганської журналістики в загальноукраїнському контексті.

I період (середина XIX ст. – 1903 р.) – перші прояви журналістської діяльності до появи преси Луганського краю. Початки публіцистичної діяльності на Луганщині пов'язані із зародженням гірничо-металургійної промисловості в середині XIX ст. Визначну роль у розвитку цієї справи відіграв Луганський ливарний завод, а також Лисичанська, Кадіївська, Успенська, Городищенська та Катериненська кам'яновугільні копальні. Авангардними представниками публіцистики в Луганську були першопрохідці гірничої й металургійної справи епохи освоєння Донецького басейну, очевидці й водночас учасники його економічного зростання – Г. де Кальве, О. Шуман, Є. Ковалевський, О. Носов, В. Донецький, І. Фелькнер, О. Іваницький, О. Олів'єрі, Б. Бледе, П. Кульшин, А. Носов, А. Мевіус та ін.

Більшість перелічених прізвищ мав неукраїнське походження, що свідчить про залучення іноземних спеціалістів для освоєння промисловості Донбасу. Переважна більшість їх публіцистичних текстів оприлюднена в авторитетних на той час виданнях Петербурга («Отечественные записки», «Горный журнал»), Харкова («Украинский вестник»), Одеси («Новороссийский литературный сборник») та ін. Це приклад наукової комунікації першої половини XX ст., хоча за своєю структурою, жанрово-тематичним та смисловим наповненням ці публікації ще надто далекі від сучасної публіцистики. Їх правомірно вважати професійним відгуком дослідників на події тогочасного суспільства. Багатий досвід керівників виробництва та громадських діячів може допомогти історикам і журналістикознавцям глибше усвідомити складні історичні процеси суспільної, економічної та культурної сфери сходу України XIX ст.

II період (1903–1917 рр.) – першопочатки журналістської діяльності в Луганському краї. Початок XX ст. характеризується певними «потепліннями» в галузі видавничої справи: було надане право призначати на редакторські посади професійних цензорів, чим обмежено свавілля місцевих губернаторів. Ці обставини стали поштовхом для появи одразу двох газет у Луганську – «Листка объявлений Славяно-сербского земства» і «Донецкого листка» 1903 р. Вони відрізнялися широкою рубрикацією, що свідчила про проблемно-тематичний потенціал,

а також листуванням з читачами, що засвідчує наявність комунікаційного зв'язку.

Інформаційний сплеск, який переживала тогочасна Росія у зв'язку з революційними подіями 1905 – 1907 рр., позначився й на журналістській діяльності Луганщини. У самому ж Луганську в цей період функціонувало 8 газет, 5 з яких засновані в 1906 р. – «Донецкое слово», «Донецкая речь», «Донецкий колокол», «Донецкая истина», «Северный Донец».

Саме в цей час закладалися основні риси періодичних видань, формувалася їх типологія, проблемно-тематична спрямованість, утверджувались основні форми й методи роботи з масовою аудиторією. До того ж у зазначений часовий проміжок у журналістську й видавничу діяльність приходив приватний капітал, (друкарні й видавництва Й. Житомирського, А.-Б. Ривліна, видавнича діяльність Д. Розловського, І. Сладковського та ін.), формуються ідейно-політичні напрями в умовах загострення класової боротьби.

Цей період є доволі строкатим у національно-етнічному плані. Починаючи з 1907 р. у Луганську з'являються перші єврейські журнали, такі як «Гапрахим», «Юный Израиль», «Цветник Иудеи» та ін. Журнальні видання етнічних груп на території Катеринославської губернії були науковими, спеціалізованими для дітей та сім'ї літературними часописами, які відрізнялися широкою ілюстративністю подання матеріалів. До речі, Луганськ був єдиним містом Російської імперії, де виходила єврейська преса в такому великому обсязі.

III період (1917 – початок 1930 рр.) – національно-визвольних змагань і українізації. Характеризується виразним державотворчим чинником, що великою мірою позначився на розвитку журналістики Луганщини. У результаті скасування цензурних обмежень у 1917 р. відкрився широкий простір як для усної, так і для друкованої полеміки. У цей час побачили світ нові періодичні видання: «Известия Луганского совета рабочих и солдатских депутатов», есерівський «Голос крестьянина», меншовицька «Заря», більшовицький «Донецкий пролетарий» та ін.

Соціально-політичні зрушення сприяли відродженню національного руху, що знайшло своє відображення на шпальтах східноукраїнських газет. Так, у 1917 р. у Слов'яносербську видається перша українськомовна газета «Слов'яносербський хлібороб», а в 1918 р. у Бахмуті – «Вільне слово». В останній з яких, за свідченням краєзнавця й дослідника визвольного руху Донбасу О. Добросклонського, публікувалися молоді таланти краю на чолі з В. Сосорою. Загалом у період національно-визвольних змагань вийшло 18 нових видань.

Наслідки громадянської війни загальмували розвиток журналістської діяльності на Луганщині. У цей час активно розповсюджується військова періодика з інших губерній – «Рабочий и солдат», «Борец за свободу» тощо, яка видається в обстановці загальної економічної скрути.

Суспільно-політичні механізми радянської влади призвели до планомірного згортання видань небільшовицьких партій і цілеспрямованого поглинання їх пресою, яка в подальшому усталилась як партійно-радянська. Керівним органом цієї преси був «Донецкий пролетарий», редактором якого виступав лідер більшовиків на Луганщині К. Ворошилов. З перших номерів газети було відчутним її неприйняття з боку колишньої монархічної, націоналістичної преси, а також газет інших політичних партій. Однак законодавчі постанови та рішення центрального комітету партії початку 20-х рр. щодо розвитку періодики в радянських умовах («О программе местных газет», «Об обращении серьезного внимания на периодическую печать», «Об усилении местной периодической печати», «О периодической печати», «О типе рабочих и крестьянских газет») сприяли перетворенню газетярської справи на ідеологічний агітаційно-пропагандистський інститут закріплення більшовицької влади.

Наприкінці періоду здійснювалась політика українізації (коренізації) щодо періодичної преси, яка в перші роки реалізації певною мірою сприяла національній самоідентифікації українського народу, розквіту українськомовної періодики. Найвиразніше українізаційні процеси можна простежити на прикладі літературно-художнього часопису «Забой», який на початку 30-х рр. змінює назву на «Літературний Донбас» і починає орієнтуватися на українське літературне життя, залучаючи до участі українських авторів, таких як К. Герасименко, М. Упеник, М. Рудь, В. Сосюра та ін. Однак уже через півроку відбувається поступове нищення залишків української національної думки на сторінках друкованої преси, що з рештою призвело до її деукраїнізації й остаточної втрати національного змісту.

Тож особливістю періоду є співіснування двох полярних ідеологічних ліній у журналістиці – національно-демократичної та інтернаціонально-комуністичної, що в результаті тріумфу радянської влади призвело до тотального поглинання першої пресою комуністичною, яка впевнено набувала рис монологічності, ієрархічності, директивності, утопічності в пропаганді світлих ідеалів, агресивності тощо.

IV період (початок 30-х – 40-ві рр. XX ст.) – посилення тоталітаризму. Збігається з етапом соціально-економічних і політичних перетворень, ознаменованих посиленням тоталітарних

методів правління державою, що стосувались всього суспільного життя, у тому числі й журналістики. На початку цього періоду в періодичній пресі широко популяризувалися соціалістичні змагання. Подальше форсування темпів індустріалізації, дезорганізація виробництва, курс на суцільну колективізацію сільського господарства призвели країну до економічної катастрофи, результатом якої був Голодомор 1932–1933 рр. Водночас ліквідація окружної системи на початку 30-х рр. XX ст. зумовила формування й укріплення нових адміністративно-територіальних одиниць – районів. З метою посилення політико-правової, суспільно економічної, сільськогосподарської та іншої пропаганди на Луганщині в цей час розгортається широка мережа районної періодики, що фактично додає ще одну сходинку в ієрархічному ланцюзі тоталітарної диктатури. Численна районна періодика (за нашими підрахунками в цей час виходило понад 50 таких газет) поступово витіснила видання відомчих організацій. У цей час в інформаційному просторі ствердилося панування соціалістичного реалізму – творчого методу, що поступово набрав рис вульгарного соціологізму, відповідного ідеологічним настановам тоталітарної держави.

Під час Другої світової війни преса пройшла нелегкий шлях від повного припинення свого існування до поступового часткового відновлення. Велика вітчизняна війна породила якісно новий тип періодики – компартійно-фронтний, який утвердився на території області в після-окупаційний період. Основними його характеристиками були відкрита ненависть до ворога, прагнення до патріотичного подвигу й остаточної перемоги.

Специфічним явищем була окупаційна українськомовна преса 1941 – 1943 рр. У період нацистської окупації в Донбасі функціонувало 24 органи преси, 13 з яких виходили українською мовою («Маріупольська газета», «Костянтинівські вісті», «Донецька газета», горлівський «Український Донбас», первомайське «Нове життя», попаснянський «Ранок», макіївська «Українська земля», волноваський «Хлібороб» тощо). Запровадження цих видань ініціювали штаби військових частин вермахту, органи місцевого самоврядування й підтримували представники ОУН, які забезпечували реалізацію українізаційних впливів: розкриття радянських злочинів проти українського народу, збереження й поширення духовних надбань, пробудження національної самосвідомості.

Післявоєнна відбудова періодики на Луганщині (тоді Ворошиловградщині) відновила картину довоєнного функціонування масовокомуні-

каційної діяльності в умовах комуністичної доктрини. На фоні нових історичних завдань уряду, поновлення п'ятирічок і соцзмагань посилилися згубні процеси русифікації в журналістиці. В умовах свавілля сталінського тоталітарного режиму не враховувалися національно-мовні показники й особливості менталітету українського народу.

V період (50-ті – 80-ті рр. XX ст.) – комуністично-радянський. Початок періоду ознаменований нетривалим демократичним оновленням суспільства, що позначилося на стані журналістики. Ключовими процесами періоду стали десталінізація й «відлига» як перші спроби демократизації суспільної думки, подолання стереотипів, що закладалися в сталінську добу.

Проте із середини 60-х рр. журналістська діяльність Луганщини характеризується процесами стагнації й «застою». Відбувається планомірна політизація масової інформації. Преса повністю втрачає творче обличчя й зводиться до формалізованого подання партійних директив, відриву слова від діла. Вже досить розвинена на той час теле- й радіожурналістика підлягала уніфікації й зменшенню ефірного часу на користь центрального мовлення, що загальмувало творчий і матеріально-технічний розвиток електронних ЗМІ області. Лише з 1985 р. відбувається поступове нарощування революційних процесів, що привело до формування української державності.

VI період (з 1991 – до наших днів) розбудови української державності. Це поворотний період в історії вітчизняної журналістики, який дає змогу розглянути її крізь призму національних особливостей, відкритих можливостей, неупередженості, піднесення самобутності в журналістиці, відстоювання пріоритетів аудиторії.

Формування інформаційного простору на Луганщині, як і на всій території держави, відбувається з початком демократизації й роздержавлення на початку 90-х рр. У цей час внаслідок трансформації політичної системи склався устрій відкритих суспільних відносин, продиктованих головними демократичними цінностями – свободою думки й слова.

За даними управління у справах преси та інформації Луганської обласної держадміністрації, на 1 січня 2014 р. зафіксовано 580 періодичних видань із тижневим накладом майже 4 млн примірників, функціонувало 34 телеорганізації та 28 радіоорганізацій, а також 119 поліграфічних підприємств.

Спираючись на дослідження інформаційного простору Луганщини В. Галич [11], зазначимо, що з 580 періодичних видань: 23 (або 4 %) були

всеукраїнськими, 261 (45 %) – обласними, 296 (51 %) – місцевими. Серед цих періодичних видань переважають газети – 537 (92 %). Видавалося 38 журналів (8 %), 2 альманахи та 3 збірки. За тематичною спрямованістю пріоритет належить громадсько-політичним виданням – їх усього 181, з них: офіційних (комунальних) – 38, партійних – 31.

Функціонувало 102 інформаційних видання, 101 – рекламне, 43 видання – для дозвілля, 72 – для дітей і юнацтва, 20 – релігійних, 12 – юридичних та ін.

Переважна більшість періодичних видань (515 – 89 %) були недержавними. З них: 208 – засновані комерційними структурами, 142 – фізичними особами, 45 – громадськими організаціями, 39 – промисловими підприємствами, 31 – політичними партіями, 20 – творчими організаціями, 18 – релігійними громадами, 12 – закладами освіти, 6 – профспілковими організаціями. 65 (11 %) друкованих ЗМІ належали державно-комунальному сектору.

До найбільш тиражних друкованих ЗМІ Луганської області належали: журнал «Бизнес-компаньон» – наклад 10 000 примірників; газети: «Експресс-новости» – 56750; «Наша газета» – 43161; «Експресс-клуб» – 39700; «Делу время» – 33000; «Телегазета» – 26500; «Всеукраїнська технічна газета» – 25000; «Городской курьер» – 21000; «Деловая неделя» – 20085 примірників.

З 34 телеорганізацій – одна була державною (ДО ЛОДТРК), 3 – перебували в комунальній власності (створені органами місцевого самоврядування), а інші ж 30 – приватні. 19 телеорганізацій Луганщини були провайдером програмної послуги, 4 – поряд із програмними послугами здійснювали мовлення у відкритий спосіб на власному каналі, 11 – лише у відкритий спосіб. 33 телеорганізації працювали в місцевому телеєфірі, 1 – забезпечувала телеінформацією всю Луганську область.

З 28 радіоорганізацій – 1 (ДО ЛОДТРК) перебувала в державній власності, 20 – у комунальній власності, 7 – були приватними. Серед цих радіоорганізацій 6 вели мовлення лише у відкритий спосіб, 3 – через трансляцію провідниковою мережею й у відкритий спосіб, решта – 19 транслювали радіопрोगрами через провідникову мережу. Регіональне мовлення здійснює одна радіоорганізація, всі інші (27) вели місцеве мовлення.

Слід зауважити, що здобуття Україною незалежності не вирішило основних національних питань у поліетнічному Донбасі, де колишній Радянський Союз для значної частини населення залишився єдиною «емоційною батьківщиною».

Найбільше цьому сприяв інформаційний вплив Росії, що стало причиною роздвоєння масової свідомості населення.

На сьогодні основна частина українських журналістів евакуювалася за межі неконтрольованої території. Триває відновлення регіонального теле- і радіомовлення на територіях, підконтрольних українській владі. Так, наприклад, два з трьох обласних телеканалів частково поновили своє мовлення. Це НТРК «Ірта» та ДО ЛОДТРК.

Висновки. Регіональні ЗМІ – важливий інститут громадянського суспільства, потужний інструмент формування й підтримання локальної ідентичності та зв'язку цієї ідентичності із загальноукраїнською.

Журналістська діяльність Луганської області тісно пов'язана з розвитком політичної думки, що функціонувала в річищі ідеологічних тенденцій суспільно-історичного й громадсько-політичного життя краю.

ЗМІ мають стати консолідуючим державотворчим чинником – формувати шанобливе ставлення до своєї нації, культивувати кращі риси української ментальності, забезпечувати повноправне функціонування державної мови, що є запорукою формування цілісного національного інформаційного простору.

Дослідження становлення та основних тенденцій розвитку журналістської та видавничої справи Луганського краю формує самобутню сторінку загальнонаціональної історії журналістики і є перспективною для подальших наукових студій у галузі регіонального пресо- й журналістикознавства.

Список літератури

1. Романюк М. М. Здобутки й прорахунки дослідників української преси: погляд ХХІ ст. [Електронний ресурс] / М. М. Романюк. – Режим доступу: // http://www.lnu.edu.ua/faculty/jur/Internet/PART-1_8.htm. – Дата доступу: 10.07.2016.
2. Ігнатієнко В. Українська преса (1816–1923 рр.) / В. Ігнатієнко. – Х.: Державне видавництво України, 1926. – 76 с.
3. Животко А. П. Історія української преси / А. П. Животко / [упор. М. С. Тимошик]. – К.: Наша культура і наука, 1999. – 368 с.
4. Кость С. Питання про періодизацію західноукраїнського процесу першої половини ХХ ст. / С. Кость // Збірник праць кафедри української преси. – Л., 2000. – Вип. 3. – С. 107–126.
5. Тернопільський Ю. Л. Українська преса з перспективи 150-ліття / Ю. Л. Тернопільський. – Джерсі-Сіті: Вид-во М. П. Коць, 1974. – 176 с.
6. Нечиталюк М. Ф. Методологічні проблеми історико-журналістських досліджень / М. Ф. Нечиталюк // Українська періодика: історія і сучасність / [Тези доп. і повідомл. Всеукр. наук.-теор. конф. 9–10 груд. 1993 р.] – Львів, 1993. – 675 с.

7. Романюк М. М. Українська історико-журналістська наука на порозі ХХІ століття / М. М. Романюк // Українська періодика: історія і сучасність / [Доп. та повід. шостої Всеукр. наук.-теор. конф. 11–13 трав. 2000 р.] / [за ред. М. М. Романюка]. – Львів, 2000. – С. 9–41.

8. Михайлин І. Л. Історія української журналістики. Період становлення: від журналістики в Україні до української журналістики / І. Л. Михайлин. – Х.: ХІФТ, 2000. – 279 с.

9. Михайлин І. Л. Нарис історії журналістики Харківської губернії. 1912 – 1917. / І. Л. Михайлин. – Х.: Колорит, 2007. – 366 с.

10. Потужна сила рідного слова / [упор. Н. М. Сидоренко]. – Полтава: «Рік», 2005. – 444 с.

11. Галич В. М. Інформаційний простір Луганщини: стан і перспективи розвитку / Медіапростір Луганщини в науковому вимірі: зб. наук. ст. / за ред. В. М. Галич; Держ. закл. «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка». – Луганськ: Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2009. – С. 9–12.

References

1. Romaniuk, M. M., "Achievements and misconceptions of the researchers of Ukrainian press: a projection into the 21st century", available at: www.lnu.edu.ua/faculty/jur/Internet/PART-1_8.htm (accessed: 10.07.2016).
2. Ihnatiienko, V. (1926), Ukrainian Press (1816 – 1923), Derzhavne vydavnytstvo Ukrainy, Kharkiv, 76 p.
3. Zhyvotko, A. P. (1999), History of Ukrainian Press, Nasha kultura i nauka, Kyiv, 368 p.
4. Kost, S. (2000), "A questions of periodization of the western Ukrainian process of the first half of the 21st century", Zbirnyk Prats Kafedry Ukrainskoi Presy [Collection of Research Papers of the Ukrainian Press Department], vol. 3, Lviv, pp. 107–126.
5. Ternopil'skyi, Yu. L. (1974), The Ukrainian Press Over the Long Term of Sesquicentenary, Vyd-vo M. P. Kots, Jersey City, 176 p.
6. Nechytaliuk, M. F. (1993), "Methodological problems of historical and journalistic researches", Proceedings of the All-Ukrainian Scientific and Theoretical Conference "Ukrainian Periodicals: History and Contemporaneity", 9-10 December 1993, Lviv, Lviv, 675 p.
7. Romaniuk, M. M. (2000), "The Ukrainian historical journalistic science on the threshold of the XXI century", Proceedings of the All-Ukrainian Scientific and Theoretical Conference "Ukrainian Periodicals: History and Contemporaneity", 11-13 May 2000, Lviv, Lviv, pp. 9-41.
8. Mykhailyn, I. L. (2000), History of the Ukrainian Journalism. Period of Formation: From Journalism in Ukraine to Ukrainian Journalism, KhIFT, Kharkiv, 279 p.
9. Mykhailyn, I. L. (2007), Essay about History of Journalism of Kharkiv Huberniia. 1912 – 1917, Koloryt, Kharkiv, 366 p.
10. Powerful Force of a Native Word (2005), in Sydorenko, N.M. (Ed.), Rik, Poltava, 444 p.
11. Halych, V. M. (2009), "Information space of Luhansk region: state and perspectives of development", Mediaprostir Luhanshchyny v Naukovomu Vymiri: Zb. Nauk. St. [Media Space of Luhansk Region in Scientific

Dimension: a Collection of Scientific Papers], in Halych, National University of Luhansk”, Vyd–vo DZ “LNU V. M. (Ed.), State Institute “Taras Shevchenko imeni Tarasa Shevchenka”, Luhansk, pp. 9 – 12.

Ульянова К. Н.

Периодизация истории журналистики Луганского края от зарождения до современности

В статье разработано периодизацию журналистики Луганщины от ее истоков до современности, опираясь на региональное, национально-этническое и общественно-политическое своеобразие края; обосновано часовые промежутки каждого очерченного периода, учитывая культурно-исторические, общественно-политические и другие факторы; выявлено своеобразие развития журналистики; указано конкретные названия периодических изданий и других видов СМИ, отдельных личностей, деятельность которых стала знаковой для информационного развития края.

Показано, что в каждом из описанных периодов журналистика Луганщины, как и всей Украины, прошла знаковые исторические этапы. В условиях многомерности идейно-культурных процессов роль журналистики должна нести высокую миссию формирования уважительного отношения к своей нации, культивирования лучших черт украинской ментальности, обеспечения полноценного функционирования государственного языка, культуры, национального информационного пространства.

Ключевые слова: журналистика Луганского края; региональная пресса; период; развитие.

